

**BERLINER
BEITRÄGE
ZUR SKANDINAVISTIK**

Titel/
title: *Riddar S:t Jöran, Ett Quodlibet*

Autor(in)/
author: Stephan Michael Schröder

Kapitel/
chapter: »Textkritiska anmärkningar«

In: Clas Livjin: *Riddar S:t Jöran, Ett Quodlibet*. Berlin: Freie Universität, 1993

ISBN: 3-927229-00-8

Reihe/
series: Berliner Beiträge zur Skandinavistik, Bd.2

ISSN: 0933-4009

Seiten/
pages: 269-276

Diesen Band gibt es weiterhin zu kaufen. This book can still be purchased.

© Copyright: Nordeuropa-Institut Berlin und Autoren.

© Copyright: Department for Northern European Studies Berlin and authors.

Textkritiska anmärkningar

- 13: *Förord...*: Texten följer ms 1c.
- 13: *Då Läsaren framdeles kommer att öfvertyga sig*] Då Läsaren framdeles kommer att, i andra delen af denna skrift, öfvertyga sig <Såväl innehållsuppgifterna i ms 7 och ms 8 som förorden i ms 1c, ms 1d och ms 3b utgår ännu från en uppdelning av romanen i två delar, vilket LIVIUN ju sedan avstått från.>
- 13: *roligt att känna författarens namn*] roligt att författarens namn <'känna' överhoppat vid avskrivningen ur ms 3b.>
- 13: *Men så lär...*: Resten av förordet hämtad ur ms 3b.
- 13: *så kan han antingen*] så kan antingen
- 15: »Amen»: Här börjar ms 0.
- 19: Vid genomgången av ms 0 har LIVIUN gjort följande kommentar till 'Polisens Dagblad': »NB. Fråga om Action blifver: huruvida Polisen äger något dagblad? Svaras det ja. Styrkes sådant. Svaras det nej. Förfaller saken.«
- 20: »Skogseld blir detta sannfärdeligen utaf!» [...] skrek Humblom och grep»: »Elden är lös och ändå tar ingen« och »skrek H:« har av LIVIUN skrivits till med bläck i det ombrutna korrekturet. Ursprungligen stod där: »Skogseld blir detta sannfärdeligen utaf« – utropade Humblom – »och, jemte det äfwentyr jag löper, att blifwa ansedd och lagförd, såsom den dertill, i en eller annor måtto, wällande warit, så måste man derut öfwer taga i betraktande den skada, som härigenom kan tillskyndas Kongl. Maj:ts och Kronans Masteträd samt annat Skeppswerke:« och grep...«. Med undantag av 'taga' har den ursprungliga texten inte strukits över i korrekturet. Det är emellertid uppenbart att bläckversionen är den sista bearbetningen; den är dessutom stilistiskt bättre och mere adekvat i sammanhanget.
- 23: *tänkte Auscultanten*] tänkte Ausc <Rättelse med bläck i korrekturet>
- 27: *lik Ivar Benlös*: Vid korrekturläsningen har LIVIUN antecknat här: »Berättelsen om Ewerti <läsningen osäker> tal – om hyrkusken, som stött Reuterholm för bröstet med vagnstången.«
- 28: *Kammarjunkare med flera verksamma Embetsmän*: Beträffande 'verksamma' har LIVIUN antecknat: »IndragningsStaten visar att de få Pensioner, detta bevisar att de gjort något. En anmärkning härom bevisar således att de icke äro verksamma, men den som icke är verksam är en lathund. Således beskyllas de därför af HofCantz. som sjelf beklädt dylika Embeten och bäst vet hvad han gjort. «
- 29: *walnötsköp*] walnötsköp
- 37: *eller om han*] eller om hon
- 37: *och Hof-Rätts-bordet?*] och Hof-Rätts-bordet.
- 44: *sönderslita*] snöderslita
- 51: *och vara underkastade*] och underkastade
- 54: *Vår Gudfruktiga ... sina regenter*: Detta stycke har av LIVIUN strukits över med bläck utan att Ursulas nästa replik omarbetats. Därför har stycket ändå tagits med i den löpande texten.
- 54: *Jag tror att ingen Gud*] Jag tror att ingen God
- 70: *som Klädmäklarens Charge d'affaires*] som Klädmäklaren Charge d'affaires
- 73: *tryckte kanonerna helt tätt*: Efter 'kanonerna' finns markering för ett inskjutet tillägg men inget formulerat sådant.
- 76: *att en blifvande Lag-Committé [...] efter döden*: Detta har strukits av LIVIUN utan att meningens början omarbetats.
- 106: *att det är sanningen*] att det sanningen

- 109: *Rösten höjde sig...störtar oss begäret*: LIVUN har strukit över dessa rader i ms 1 med bläck och satt ett frågetecken i kanten. Då någon omarbetning inte gjorts återges här texten i det ombrutna korrekturet.
- 109: *väl icke behöfva säga eder*] väl icke behöfw säga eder
- 116: *mogen för hatt...*: I fortsättningen följer texten ms 2, med början på ark 31/1.
- 117: *nedsätta sig i detta handverk*] nedsätta i detta handverk
- 119: *att hon litet eller intet tänker på*] att hon litet eller intet tänka på
- 123: *i ett olyckligt hus*: Fotnot till 'hus' planerad men inte formulerad.
- 123: *före en ihålig requiem*] före en ihåligt requiem <Uttryck för genussäkerhet vid främmande ord?>
- 126: *spenabarn, koskällar, ja till och med*: Efter 'koskällar' står ett oläsligt ord.
- 126: *med Göthiska pickelhufvor på*] med Göthiska pickelhufvufvor på
- 126: *Tupparnas drängja äggelse*] Tupparna drängja äggelse
- 126: *hela skockar af kråkor*: Fotnot till 'kråkor' planerad men inte formulerad.
- 129: *Carl den djerfve, då han fann sig stadd på flykten*] Carl den djerfve, då han, efter slaget vid <lucka i manuskriptet>, fann sig stadd på flykten <Att Karl den djarve skulle ha flytt med bara en betjänt efter ett slag låter sig inte beläggas. Snarast liknar situationen slaget vid Montherý 1465, där Karl den djarve vågade sig för långt fram och snabbt måste retirera med några få trogna, innan han sedan ändå vann slaget.>
- 131: *ur Gumsehornsgatans genius*: Till 'genius' har LIVUN planerat en fotnot som han dock inte formulerat.
- 131: *uppläste sig deruti*] uppläste sig deruti
- 131: *Slut af ordström*] Slutet af ordström <Ursprungligen hade LIVUN skrivit 'Slutet af ordena' men sedan strukit 'ordena' och skrivit 'ordström' ovanför, vilket förklarar den utelämnade slutartikeln.>
- 135: *en riktig succubus eller incubus har farit*] riktig succubus eller incubus har farit <Fotnot planerad av LIVUN men inte formulerad.>
- 135: *en lifslevande högfärdsdjefvul*] en lifslevande högfärdsdjefvulen
- 136: *som skimrade lik morgonrådnaden*] som skimrade lik morgonrådnade
- 137: *Hans höga och*] Han höga och
- 139: *tjuta, samt såg en*] tjuta, samt samt såg en
- 140: *som sades honom, förföll han*] som sades honom, som förföll han
- 142: *bardalekar honom, ehuru han ända från*] bardalekar honom, ända från <'ehuru han' återfinns dock såväl i ms 1 som i ms 3. Uppenbarligen har LIVUN glömt de båda orden när han skrev av.>
- 143: *de göra jagt på*] de göra jag på
- 144: *Derföre har jag måst besvara Er; men*] Derföre har jag måst besvara; men <'Er' har strukits vid en översättning.>
- 144: *och den sista hvad annar*] och den sist ankomna. Den sista hvad <Uppenbarligen ett slarvfel.>
- 144: *De fira henne med*] De De fira henne med
- 144: *Mellandåt blåste de på elden*] Mellåtåt blåste de på elden
- 147: *emellan Catharina och den främmande*: Fotnot planerad av LIVUN men inte formulerad.
- 147: *Men fortfar man länge på detta sätt*] Men fortfar man länge med på detta sättet
- 147: *och sökte att aflägsna honom*] och sökte att att aflägsna honom
- 151: *i hans fenster*: Här slutar ms 2. Från »Det är aktingsvärdt... följer texten ms 3, med början på ark 46/2.
- 151: *att om man endast håller sig*] att om endast håller sig <Redan den som fört in rättelser med blyerts hade här satt in det nödvändiga 'man'.>
- 151: *då den såg honom icke hafva*] då den såg honom hafva <Redan i blyertsrättelserna

- är det nödvändiga 'icke' insatt. >
- 152: *på pant af sina byxor*] på pant af sin byxor
- 152: *annars springer*] annars pringer
- 153: *Hudibras*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad. *Hudibras* är titeln på en verssatir av SAMUEL BUTLER den äldre (1612-1680), publicerad 1663-1678. WILLIAM HOGARTH har illustrerat vissa scener ur detta verk, bl a en scen (»Hudibras beats Si-drophel and his man Whacum«), som i HOGARThs gestaltning starkt påminner om skildringen av trapphuset hos referendarien. Att LIVIUN känt till sticket är obestriddigt: 1834 utkom i Stockholm, med LIVIUN som översättare, *Den liderliges lefnad* (*The Rake's Progress*), textbeskrivningar av GEORG CHRISTOPH LICHTENBERG (1742-1799) till HOGARTH-stick.
- 154: *utan tvifvel af renskrifvaren*] utan tvifvel renskrifvaren <Redan i blyertsrättelserna finns det nödvändiga 'af' insatt. >
- 155: *i hvilket fall man kunde med fog*] i hvilket fall med kunde med fog
- 156: *äro stjernorna oss gynnsamma*: 'gynnsamma' är struket i ms men inte ersatt av nå-got annat.
- 158: *mera lyckliga än vi*] mera lyckliga vi <I ms 1 står dock 'merä lyckliga än vi'; 'än' alltså överskottat vid avskrivningen. >
- 159: *huru härmed hänger tillhoppa; så mycket mindre: som jag förbjudes, af min philo-sophi*] huru härmed hänger tillhoppa; destohellre af min filosofi <Då LIVIUNs text, skriven med bläck, är ofullständig återges här blyertsversionen.]
- 160: *uti beträngda omständigheter*: I marginalen har LIVIUN skrivit: »(prima faciet)»
- 161: *de 18 silfverljusstakarna*] de 18 silfverljusstakarna
- 162: *och ordet Skaldekonst*] och orden Skaldekonst <Här har blyertsrättelsen över-tagits. >
- 163: *Bjäre*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad.
- 164: *pas de cechon*: Läsarten är här osäker. I ms 6c stod i stället för 'pas de cechon' helt enkelt 'språng'. Ett danssteg 'pas de cechon' har inte kunnat beläggas i facklitteratu-ren. Förmodligen är det fråga om en missuppfattning av något slag. Möjligen menar LIVIUN en ciacona (även ciacone, chaconne) eller cicon. Framställningar av dessa danser finns i sticken till GREGORIA LAMBRANZIS *Neue und Curieuse Theatralische Tanz-Schule* (Nürnberg 1716), av vilka några (t ex stick 28, som framställer en gro-tesk dansande figur endast bestående av en hatt och en fot) påminner om händelser-na under besvärjelsen.
- 165: *Klädmäklaren inföll vid denna gången*: Denna inledande sats härrör från blyertsrät-telserna, medan den saknas i LIVIUNs text: här börjar stycket med en icke personrela-terad och därför förvirrande kommentar (»En besynnerlig administration...«).
- 166: *svinmage*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad.
- 166: *ett horn i sidan*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad.
- 167: *Örten*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad.
- 167: *St. Johannes Örten* (:hypericum perforatum:)] St. Johannes Örten hypericum perfo-ratum
- 168: *på egna fötter, iakttages*] på egna fötter, iakttagas
- 169: (:hyscymus niger:)] (:hyscymus niger:)
- 170: *men stadig i din yra*: I marginalen har LIVIUN skrivit: »Obs. dygdig»
- 170: *ett vördnadsbjudande skrapande*] ett vördnadsbjudande skapande <Här har den för-förståelsen nödvändiga blyertsrättelsen övertagits. >
- 171: *Innom mig bär jag en säkrare talisman*] Innom mig bär en säkrare talisman <Här har den för-förståelsen nödvändiga blyertsrättelsen övertagits. >
- 172: *äta bolmört* (:Herba Appolinaris:): Hos LIVIUN har det svenska växtnamnet lämnats öppet. Som latinsk beteckning anges 'Hertha Appolinaris', vilket bara kan vara en

- felskrivning för 'Herba Appolinaris', en förlinnéansk beteckning för den ovan under sitt 'riktiga' namn (hyoscyamus niger) redan omnämnda bolmörten som faktiskt har önskad verkan (livliga drömmar).
- 172: *Eilif den Vise*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad. Förmodligen skulle i denna ges en källhänvisning: Kung Halfdan den svarte, som inte kan sova och därför av Thorleif (inte: Eilif) den vise rekommenderas ett svinstall som sovplats, kan man läsa om i SNORRI STURLUSONS *Heimskringla (Hålfðanar saga svarta*, kap 7).
- 173: *Verkligen delar jag icke vid ett närmare eftersinnande denna tanke*] Verkligen delar jag icke vid ett närmare eftersinnande <Här har den för förståelsen nödvändiga blyertsrättelsen övertagits.>
- 176: *kan Bror göra med godt samvete*] kan Bror göra godt samvete <'med' finns med i ms 1 men har fallit bort vid avskrivningen.>
- 180: *Adamsäpple*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad.
- 180: *taggar*: Formen 'taggar' för 'tackar' finns inget belägg för i *Svenska Akademiens Ordboks* excerpt samling.
- 181: *Gennämde Referendarien*] Gennämde Klädmäklaren <Personförväxlingen får väl skrivas på distraktionens konto. Redan den som rättade med blyerts har uppmärksammat felet.>
- 186: *Hvar kan jag träffa Er?*] Hvar kan jag träffade Er?
- 188: *den undrande Klädmäklarens uppmärksamhet*] den undrand Klädmäklarens uppmärksamhet
- 190: *Emellertid sökte han att*] Emellertid sökte att
- 190: *Oaktadt han mycket väl mindes*: I fortsättningen följer texten ms 1, med början på ark 12/2.
- 192: *kunde man sluta deraf, att endast*] kunde man sluta deraf, han endast
- 193: *af alla möjliga färgor var åter den Basfiol*] af alla möjliga färgor var den åter den Basfiol
- 193: *På det obetydliga ansiktet sågs betydligheten ditsatt*] På det obetydliga ansikten sågs betydiligen ditsatt
- 194: *då Profeternas*] då Profeternas
- 195: *sade Klädmäklaren.*] sade Klädmäklaren?
- 195: *att jag kunde dertill foga resonansbotten*] att jag kunde dertill resonansbotten
- 196: *Knappt hann Löwengreiff*] Knappt hann Gyllenhjerta
- 196: *och då de derifrån*] och då derifrån
- 196: *Auri sacra fames. Horat.:* »O, du förbannade hunger efter guld!«. Citatet är dock inte av HORAZ (HORATIUS) som LIVIUN menar utan från VERGILIUS' *Eneid* (III, 57).
- 197: *Så framdrog den Upplyste ett blad, hvarpå fanns*] Så framdrog den Upplyste ett blad, som han sade vara ämnat att hvarpå fanns <Endast 'att' ströks av LIVIUN när han började om bisatsen med 'hvarpå'.>
- 197: *i det samma han skakade honom af alla krafter*] i det samma han kunde Klädmäklaren skaka sig af alla krafter
- 197: *som Dansken vid <...> hvilken efter hvad Salig Wideckindi berättar*: Förmodligen hänvisar LIVIUN till JOHAN WIDEKINDIS (1620-78) *Gustaf Adolfs den andres och stors lefverne beskrifning I* (1691) som blev p g a olämpliga omdömen om främmande magter indragit. Jfr ett brev från LIVIUN till HAMMARSKÖLD, 8 december 1813, i CLAS LIVIUN, *Bref från fälttågen i Tyskland och Norge 1813 och 1814*, utgivna av JOHAN MORTENSEN, Sthlm 1909, s 124.
- 197: *den högtidligaste Alexandrin dundrade*] den högtidligaste Alexandrin dundrande
- 198: *vinna en högre uppmärksamhet*: Fotnot planerad av LIVIUN men inte formulerad. Förmodligen en/satirisk hänvisning till ANDERS LINDBERGS dikt *Mina drömmar*, för vilken författaren fick Akademiens pris 1819.
- 198: *sedan spriddes sådan*] sedan spridde sådan

- 198: *och sedan hon blifvit satt*] och sedan han blifvit satt <'han' är meningslöst i kontexten>
- 198: *hvarpå Lieutenanten förut sökt sig plats*] hvarpå Fändriken förut sökt sig plats <Eftersom texten har konstituerats med hjälp av manuskript från olika bearbetningsstadier är i detta tidiga manuskript löjtnanten ännu fänrik.>
- 198: *och emot Lieutenanten*] och emot Fändriken
- 198: *Nu väcktes både Catharina och Lieutenanten*] Nu väcktes både Catharina och Fändriken
- 199: *Derföre var ock Lieutenanten bekant*] Derföre var ock Fändriken bekant
- 199: *huru det stod till med Skuldsedeln*] huru det stod till med Skuldseln
- 199: *och sedan Lieutenanten bortgått*] och sedan Fendriken bortgått
- 199: Den edition av sagan som LIVIUS hänvisar till är *Kristni saga sive historia religionis christianiae in Islandiam introductæ [...]*, Hafniae 1773. Hans sidangivelse hänför sig emellertid inte till den egentliga sagan utan till uppsatsen "De Beserkis" (s 142-163), en del av den omfångsrika kommentardelen "Annotationes uberiores" i denna tidiga arnamagneanska utgåva av LÜXDORPH, SUHM, KALL, MÖLLMANN, LANGEBECK och ERICHSEN.
- 200: *och gifva honom förlag till*] och förlägga honom genom honom <'förlägga honom' struket av LIVIUS, som dock inte ersatt de strukna orden med annan konstruktion.>
- 201: *Men om detta upphof och biträde till mitt författareskap*] Men om detta upphof och biträde grund till mitt författareskap <'grund' har uppenbarligen blivit kvar av missstag, ty tidigare stod på detta ställe: »om denna sanna grund till mitt författareskap«.>
- 201: *Hon föll på golfvet*: MORTENSEN läser här 'han' och låter alltså pronomet syfta på Klädmäklaren. ("Riddar S:t Jöran", s 41) Denna läsart tycks mig dock felaktig, ty mot den talar för det första uttrycket »började *sjelf*«, för det andra det faktum att Klädmäklaren ju kommenterar företeelsen (»Det är Kong Salomo [...])«).
- 203: *med skrynkliga och kopparfärgade kärringsansikten*] med skrynliga och kopparfärgade kärringsansikten
- 204: *Är det guld detta?* »frågade Humblom] Är det guld detta »frågade Humblom
- 205: *ännu hastigare började Draken*] ännu hastigare började Draken
- 206: *ty annars kan jag icke svara*] ty annars kan icke svara
- 206: *då utbrast han*] då utbrast
- 206: *i kämpens svärd*] i kämpets svärd
- 206: *återstod hvarast draken*: I manuskriptet stod 'hvarut' som emellertid strukits utan att ersättas.
- 207: *Nu mera förmår hvarken*] Nu mera förmå hvarken
- 207: *kunna de flygande örarna*] kan den flygande örarna <Förmodligen konsekvens av en föregående strykning.>
- 207: *Men af Cavalliersparollerna blefvo artiga herrar*] Men af Cavalliersparollerna. Blefvo artiga herrar
- 207: *fångar en från ministeriella höjden*] fångar en med från ministeriella höjden
- 208: *denna omgafs likasom af en ljus krets*] denna omgafs likasom af likasom af en ljus krets
- 210: *för det jag i mina unga dagar*] för det jag mina dagar <Antagligen bortglömt p g a föregående strykning.>
- 211: *och der ligger den*] och der ligger
- 212: *uti lifrock och öfver honom lades*] uti lifrock och och öfver honom lades
- 213: *så gjorde den*] så gorde den
- 213: *Hvarföre skall du då borsta dig?*] Hvarföre skall då du då borsta dig?
- 214: *eller under konjunktion af en sådan*: I ms finns i stället för 'konjunktion' ett tomrum

som här fyllts ut. Under aspekt inom astronomin definieras 'opposition' som 'mot-sken', dvs att en himlakropp befinner sig i rakt motsatt riktning mot solen, 'konjunk-tion' däremot som sammankomst, dvs att två himlakroppar är synliga åt samma håll, vilket LIVUN måste ha menat.

214: *likasom man kan skratta mycket*] likasom kan skratta mycket

214: *på en numererad stol*: Ms 1 slutar med 'en'; en rad längre ner står som vanligt första ordet på nästa ark: 'numererad'. Förmodligen måste man lägga till 'stol'. Man kan jämföra med en formulering av LIVUN i två med »Litteraturens riktning« rubrice-rade avsnitt, där han skriver att de som förräder »romantismen« och går över till klassicisterna »får i mellangift en numererad stol.« (Riksarkivet, Stockholm, Eriks-bergsarkivet, Autografsamlingen, band 133, Liwijniana nr 2)

214: *Referendariens tal* .... I fortsättningen följer texten ms 8, med början på p 23. I ms 8 utgör den löpande texten en spalt som täcker bara ca en tredjedel av sidan. Övrig plats har LIVUN utnyttjat för talrika svårtydda anmärkningar och utläggningar, i vilka han ytterligare utarbetat vissa scener eller också bara antecknat idéer. Dessa 'margi-naltexter' återges i det följande i anmärkningarna. Delvis har han dock redan använt idéerna tidigare i texten.

214: *Referendarien påkallar*] Referend. påkallar

215: *Margaretha sändes med*: Till vänster bredvid denna rad står att läsa: »På samma gång öfversändes ock härlocken, sedan Referend. rört (...) 96 vid den med kryc-kan.« Till höger bredvid denna rad står: »Ref. låter Grosseurskan först undergå vat-tenprovet. Hans tal om vattnets beskaffenhet. Margaretha frambär en stor koppar kittel; Klädmäklaren inviger vattnet – Kätlin är helig, är funnen i en grafhög, har varit nyttjad vid gamla offermåltider – Klädmäklarens vördnad derföre – Lyckan för en Antiqvarie, att finna en dylik klenod – Grosshandlerskan svär på att hon ej skall taga i vattnet – Bilderna, som börja att skimra på den blanktskurade Kopparkätlin, huru dessa börja att samla sig (: om vattenprof Dreijer samlung p. 856). Hallenberg om Kopparväsen -. Derpå upptänder Refer en eld på marmorbordet – elden tändes med en gnista från <lucka i manuskriptet> flägtas på elden med Kryckan. Hans in-cantation; en skön teckning af elden och dess helighet – Magiernas lära – Zoroastes – I elden lägger han Svenska Lagboken. Dess utseende i elden. Eldens sagta och sköna flammor – Grosshandlerskan tycker att hon kan våga försöket, för att urskulda sig. Elden flammor opp. Motsatsen och beskrifningen om elden på djurgården. Grosshandl. påstående att det är mycket bättre att svärja hos magistraten.«

215: *för att andra dagen*: Till höger står att läsa: »Referendarien uppbränner derefter Svartkonstboken – Klädmäklarens klagan deröfver – De besynnerliga händelser som dervid tilldraga sig. Än är svartkonstboken Leopolds försök i vitterheten att ungt folk enfaldeligen förehålla; beskrifning på den ande, som då lämnar den – än åter Knigges umgänge med menniskor, åter går en ande bort. För hvarje ande som flyr ur den blifver det en ny bok. Slutligen aftager Referend. Peruken -- på fenster-karmen, tackar Peruken författaren för det att han förherrligat den, betygat såsom Crucifixet för Thomas af Aquino att han rätt skrivet om den; eller om Munchhausen – och tillkännager sin afsigt att nedsätta sig på Axelberg, såsom en svensk Odalman, hans beskrifning om landbyggdens sällhet, sånger i Dalarna – tåra på en Pension; och af sitt öfverflödiga puder, inpuddrat byggdens ungdom – NB: Konsten att åter-ställa franska Monarchien – Sedan Peruken lyckligen vunnit Skattefrälse hemmanet Axelberg vill han der anlägga en Pestalozzisk inrättning för att tillhyfla Statstjenare och den nya Observansen. Klädmäkl. bekänner att han blifvit bedragen på Peruken, att han väl lämnat ut den att repareras vid Riksdagen 1800, men ej vetat hvad här man dervid begagnat«.

215: *Referendarien ger henne i ersättning*] Referend. ger henne i ersättning. Till vänster står: »En beskrifning på Grosshandlerskan i sitt uppskjörtade tillstånd.«

- 215: *Referendarien bjuder dem*] Referend: bjuder dem
- 215: *De begifva sig dit*: Till vänster står: »På gatan är full illumination, jemte masquerad, men med den Skelnad att icke husen utan i stället äro åskådarna illuminerade – Humblom möter Iduna, Swea, Polyphem, Phosphoros (morgonstjernen) deras utseende i brilljanta elden och deras attributer, såsom masquerade personer.« Till höger står: »Ibland annat sågs vid Stortorgsbrunnen en grupp som föreställde den då varande Lagcommittéen. (:Not. naturligtvis den dåvarande – Der såg man Committeens Amma, en Diana af Ceres (?) med mångfaldiga bröst, och vid varje låg en Landhöfding, som dissade vishet, under det att Amman med upphöjt pekfinger, lärde all den vishet, som stod af dagbladen inhämta; – der såg man LagCommittéens Husmamsell, som enkom påtagit sig att ur LagCommitténs <lucka i manuskriptet> vanligen kallad svinmagen framtaga hvad som till hushållet erfordrades – Mamsellen såg träflig ond ut, såsom det anstår framtagsmamseller på det, att de måtte bibehålla sitt anseende, inom skafferiet eller en Westgöthe som beträdes att handla med mindre goda varer, der såg man Committéns reddeja, som städse lade något afsides för morgondagen, ty hon trodde ej hvad som står i Cathesesen eller att hvar dag hafver sin omsorg med sig, utan sparade alltid för Björnberg et Comp; och der såg man ock LagCommittéens springflicka, som kommit dit för det att hon var vacker, medan hon var liten; men som icke blifvit en hårsman större oansett sin åldrade dag – Men öfver allt tronade sjelfva farmor – med den allra förträffligaste uppsatta massa, med en stubb sådan som nyttjades då farmors farmor kände sådane verkar deraf att hon fått ett horn i sidan att hon aflade mytsan och tog till hatten.- /Der såg man en Courier, som / NB. Alla Tidningar och Böcker en masque – de beskedligaste nemligen – Lagbalkarne likaledes«.
- 215: *Margretha lemnar och sin plats*: Till vänster står att läsa: »NB Hon måste träffa husgerådets fylgjor – se arket 42.« <På ark 42 i ms 3 finns processjonen med husgerådets fylgjor och den uppstoppade björnens uppmuntranande tal till Humblom, se s 141-142 i denna utgåva.>
- 215: *Djeflarnas functioner*: Till höger står: »Högtidligheterna i Storkyrkan. – alla figurerna, som nedspatserat. – Hvar och en föreställer något. Hoffröknarna och Grosshandlarskornas af Djefvulen laurerade pattrar. – Djeflarna inga Engelska Djeftar, såsom Miltons Paradise Lost. Bara Italienska Djeftar, <ett ord oläsligt> – hungriga Gardes Lieutenanter, mätta kaskar, gudfruktiga läkare, Cantzlii Råder utan förstånd och vaktmästare med dylikt – Fosforister, utan Fosforos – Poeter utan Poesie – recenser – Historieskrifvare – Auscultanten tycker sig kunna blifva Justitiæ Råd – en påle af idel pissblåsor, som skall nedslås i den lösa dy, hvarpå en ny lag skall grundas. Gamla Arsenalen hvilande på 30,000 pålar – Lagprojectet på 30,000 yrvakna middagssömtankar –« Till vänster står: »I fordna dagar lät Gud en molnsky af helighet sväfva öfver Regenternas hufvud, nu åter helga de sig sjelfva genom en molnsky af Polisbetjenter – en sådan skickades till Rheims för att bevista Carl X Kröning. – Allm.Journ. 1825 Nr. 129. Om molnet öfver Salomo, då han invigde templet – / Processjonen vid Thorleifssons Kröning – de tjenstgörande höga herrarnas fylgjor se Orrelli Svenska Djurkänning –«.
- 215: *Referendarien framkommer med Spegeln*: Till höger står att läsa: »Auscultanten, som i det samma ser hela sällskapet bestå af Fylgjor, hvilka omsväfva honom såsom spöken Julnatten i Kyrkan – vet ej så noga om det är hån sjelf som ropar, eller om det är hans fylgieven, som råmar, då han vaknar – hans sammansmältning med fylgian – Referendarien – jag trodde att det var Gereon sjelf, men nu ser jag, att det är oxen! var härold, och opp steg Humblom, svängde sin spira och utropade, nu är Auscultanten i Kongl Maj:t och Rikets Hof Rätt Thorleifsson, krönt till kejsare i Cappadocien, han och ingen annan – «

215: *hvari Ordensbiskoppen studerar*: Efter 'Ordensbiskoppen' finns ett tillägg, där det står: »ställer sig i attituder, då han ernar att coqvettera med lagen eller boudera med Evangelierna»

215: *Referendarien finner att*] Ref. finner att

215: *han nämnes till Rikshärold*: Till vänster står: »Han vaknar just, som han efter för-mälningen utropar Auscult. Thorleifsson till kejsare».